

De laatste zomer

meulenhoff.nl

Lydia Millet

DE LAATSTE ZOMER

ROMAN

Vertaald door Inge Kok

MEULENHOF

De vertaler ontving voor dit project een werkbeurs van het
Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978-90-290-9468-9

ISBN 978-94-023-1730-5 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *A Children's Bible*

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: © Elizabeth Lennie

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

Auteursfoto: © Nola Millet

© 2020 by Lydia Millet

© 2022 Nederlandse vertaling Inge Kok en Meulenhoff Boekerij bv,
Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

De laatste zomer is een roman. Namen, personages, plaatsen en voorvallen
zijn ontsproten aan de verbeelding van de auteur of worden fictief gebruikt.
Elke overeenkomst met werkelijke gebeurtenissen, locaties of personen,
levend of dood, is volstrekt toevallig.

Ooit woonden we in een zomers land. In het bos waren boomhutten en op het meer waren boten.

Zelfs de kleinste kano kon ons naar de oceaan brengen. We peddelden het meer over, een moeras door en een riviertje af tot we bij de monding kwamen. Waar water en lucht elkaar raakten. We renden over het strand in een zilte bries, lieten onze boten op het zand liggen.

We vonden de schedel van een dinosaurus. Of misschien een bruinvis. We vonden eitjes van vleten, slakkenhuisjes en zeeglas.

Voor zonsondergang peddelden we weer naar het meer, gingen we terug voor de warme maaltijd. Duikers lieten hun doordringende kreten over het water weerklinken. Om het zand van onze enkels te wassen sprongen we van de steiger. Gillend. We doken en maakten salto's terwijl de hemel paars kleurde.

Vanaf de steiger de heuvel op, waar herten over het uitgestrekte gazon kuierden. Hun gratie was echter bedrieglijk: ze hadden teken bij zich, en teken hadden een ziekte bij zich. Die kon je gek maken, je geheugen stelen, je benen laten opzwellen. Of je net zo mismoedig laten kijken als een basset.

Daarom schreeuwden en scholden sommigen van ons wanneer de dieren hun elegante hals bogen om aan het gras te knabbelen. Renden ze erop af, zwaaiend met hun armen.

Sommigen van ons vonden het leuk om hun paniek te zien. Ze schoten ervandoor, vluchtten met hoge sprongen naar de bomen, geschrokken van onze kracht. Sommigen van ons juichten als de herten op de vlucht sloegen.

Ik niet. Ik hield me stil. Ik had medelijden met ze. Zij konden het niet helpen van die teken.

Voor een hert waren mensen waarschijnlijk monsters. Bepaalde mensen in elk geval. Wanneer een hert een man in het bos zag lopen, stak het soms zijn oren op en bleef het doodstil staan. Wachtend. Op zijn hoede. Zonder kwaad in de zin te hebben.

Wat ben je? vroegen zijn oren. En o. Wat ben ik?

Soms was het antwoord: Jij bent dood.

En het hert zakte op zijn knieën.

*

Er waren een paar huisdieren voor de zomer met ons meegekomen: drie honden en een kat, een pissige siamees met een huidziekte. Roos. We kleedden de honden in kleren uit een rieten mand, maar we konden de kat niet aankleden. Ze krabde.

Van één hond werd de snuit opgemaakt, lippenstift en blauwe oogschaduw. Het was een hond met een witte snuit, waardoor de make-up goed te zien was. We hielden van een schokeffect. Toen we klaar waren, ging de lippenstift weer in de Fendi-handtas van een moeder. We zagen hoe ze hem gebruikte, nietsvermoedend. Dat was bevredigend.

We zetten de honden in een toneelstuk en nodigden de ouders uit, aangezien er niemand anders was om publiek te zijn. Maar de huisdieren waren slecht getraind en lieten zich niet regisseren. Er waren twee soldaten en een chique dame die we hadden gekleed in een opgevulde beha met veel kant. De soldaten waren lafaards. Deserteurs in feite. Ze renden weg toen we de strijdkreet lieten horen. (Een blèrende toeter. Het ging van *tuu-huut*.)

De dame urineerde.

‘Och, de arme oude stakker, ze heeft een *nerveuze blaas!*’ riep iemands mollige moeder. ‘Is dat een *Perzisch tapijt?*’

Wiens moeder het was? Niet duidelijk. Niemand wilde het toegeven. We lastten de voorstelling af.

‘Geef maar toe, het was *jouw* moeder,’ zei een kind dat Rafe heette tegen een kind dat Sukey heette, nadat de ouders achter elkaar waren weggelopen. Sommige glazen op een voetje, longdrinkglazen en bierflesjes van hen waren volkomen leeg. Tot op de bodem.

Die ouders hadden dus haast.

‘Geen sprake van,’ zei Sukey vastberaden en ze schudde haar hoofd.

‘Wie is je moeder *dan?* Die met de grote kont? Of die met de klompvoet?’

‘Geen van beiden,’ zei Sukey. ‘Lazer dus maar op.’

*

Het grote huis was gebouwd door een industriebaron uit de negentiende eeuw, een paleisachtig toevluchtsoord voor de groene maanden. Onder de brede balken dwaalden onze ouders, die zogenaamd gezaghebbende figuren, op vage rondes door de kamers, hun doel duister. En niet van algemeen belang.

Ze dronken graag: dat was hun hobby, of – zei een van ons – misschien een vorm van eredienst. Ze dronken wijn en bier en whisky en gin. Ook tequila, rum en wodka. Midden op de dag noemden ze het nadorst. Het leek hen tevreden te houden. Of in elk geval gaande. ’s Avonds verzamelden ze zich om te eten en nog meer te drinken.

Het avondeten was de enige maaltijd waarbij we aanwezig moesten zijn en daar hadden we al een hekel aan. Ze zetten ons neer en praatten over niets. Ze richtten hun gesprek als een doffe grijze straal. Die raakte ons en bracht ons in een toestand

van verdooving. Wat ze zeiden was zo saai dat we er gefrustreerd en, een paar minuten later, woedend van werden.

Wisten ze niet dat er dringende onderwerpen waren? Vragen die moesten worden gesteld?

Als een van ons een serieuze opmerking maakte, wuifden ze die weg.

Magikvantafel.

Later gingen ze harder praten. Bevrijd van onze invloed stootten sommigen ineens rauwe, schelle klanken uit. Gelach blijkbaar. Vanaf de veranda rondom het huis, met zijn bamboe fakkels en hangvarens en schommelbanken, door motten aangevreten leunstoelen en elektrische insectenvallen met hun blauwe licht, droegen de schelle lachsalvo's ver. We hoorden ze in onze boomhutten, op de tennisbanen en op het veld met bijenkorven, waar een trage buurvrouw overdag voor zorgde, mompelend onder de sluier van haar imkerhoed. We hoorden ze achter de gebarsten ruiten van de vervallen kas of op het koele zwarte water van het meer, waar we om middernacht in ons ondergoed op dreven.

Ik sloop graag alleen in het maanlicht met een zaklantaarn over het terrein, liet het licht over muren met witgeluikte ramen springen, over fietsen die op het gras waren achtergelaten, auto's die stilletjes op de brede, halfronde oprijlaan stonden. Als ik binnen gehoorsafstand van het gelach kwam, vroeg ik me af of een van hen werkelijk iets grappigs kon hebben gezegd.

Wanneer het later op de avond werd, kregen sommige ouders het in hun hoofd om te gaan dansen. Een flits van leven bracht hun lamledige lichamen in beweging. Een treurig schouwspel. Ze bewogen hun armen op en neer, lieten hun muziek van vroeger weerschallen. *'Beat on the brat, beat on the brat, beat on the brat with a baseball bat, oh yeah.'*

De ouders zonder een flits van leven zaten in hun stoel naar

de dansers te kijken. Met een loom gezicht, lusteloos – praktisch gezien overleden.

Maar minder gênant.

Sommige ouders verdwenen paarsgewijs en slopen een slaapkamer op de eerste verdieping in, waar enkele jongens van onze groep hen tussen de latten van kastdeuren door bespieden. Hen hun duistere daden zagen bedrijven.

Soms voelden ze opwinding. Dat wist ik. Hoewel ze het niet toegaven.

Vaker walging.

De meesten van ons zouden na afloop van de zomer naar de vijfde of zesde klas van de middelbare school gaan, maar enkelen zaten nog niet eens in de puberteit – er waren allerlei leeftijden. Kortom, sommigen waren nog onschuldig. Anderen bedreven hun eigen duistere daden.

Die waren minder walgelijk.

*

Bij wijze van tijdverdrijf hielden we geheim wie onze ouders waren, en dat namen we heel serieus. Soms kwam een ouder ongemerkt dichterbij, waardoor we dreigden te worden ontmaskerd. Het risico liepen dat een familieband zou worden ont-huld. Dan gingen we er als een haas vandoor.

We moesten onze vlucht echter verhullen, voor het geval onze haast ons zou verraden, dus is het juist om te zeggen dat we er stilletjes tussenuit knepen. Wanneer een van *mijn* ouders verscheen, was mijn techniek als volgt: doen of ik ineens iemand in de kamer ernaast zag. Op een natuurlijke manier naar mijn hersenspinsel toe lopen, met een vastberaden gezicht. De deur door gaan. En verdwijnen.

Tijdens de eerste week van ons verblijf, begin juni, waren diverse ouders de trappen op gekomen naar de zolder vol hoeken en gaten waar wij sliepen, sommigen in stapelbedden, maar

meer op de grond. We hoorden hun stemmen naar de jongsten roepen. 'Kom je *i-instoppen!*'

We verborgen ons onder ons beddengoed, trokken de dekens over ons hoofd, en sommigen van ons brulden grove opmerkingen. De ouders trokken zich terug, wellicht beledigd. Er verscheen een bordje op de deur: OUDERVRIJE ZONE, en we spraken hen 's morgens streng toe.

'Jullie hebben het hele huis,' zei Terry kalm maar nadrukkelijk. 'Jullie eigen privéslaapkamer. Met een bijbehorende eigen privébadkamer.'

Hij had een bril en was gedrongen en heel pretentief. Toch zag hij er imponerend uit zoals hij daar stond, met zijn korte armen over elkaar, aan het hoofd van de tafel.

De ouders dronken koffie. Dat veroorzaakte zuigende geluidjes.

'Wij hebben één kamer. Voor ons allemaal. *Eén enkele kamer!*' zei Terry met klem. 'Alsjeblieft. Gun ons dat zalige plekje. Op dat minuscule stukje terrein. Beschouw de zolder als een reservaat. Stel je voor dat jullie de witte veroveraars zijn die ons volk wreed hebben afgeslacht. En dat wij de indianen zijn.'

'*Oorspronkelijke Amerikanen,*' zei een moeder.

'Gevoelloze beeldspraak,' zei een andere. 'In cultureel opzicht.'

*

'Heeft een van de moeders een klompvoet?' vroeg Jen. 'Hm. Dat is me nooit opgevallen.'

'Wat *is* een klompvoet?' vroeg Low.

Hij heette eigenlijk Lorenzo, maar dat was te lang, bovendien was hij de langste van ons allemaal, dus noemden we hem Low. Rafe had het verzonnen. Low vond het niet erg.

'Hij sleept,' zei Rafe. 'Die schoen met een dikke hak. Weet je wel? Die dikke is vast Sukeys moeder.'

‘Tuurlijk, tuurlijk. Maar nee,’ zei Sukey. ‘Mijn moeder ziet er *stukken* beter uit dan die koe. Zij haalt het niet bij mijn moeder.’

‘Ze kan niet niemands moeder zijn,’ wierp Low tegen.

‘Ach. Het zou *kunnen*,’ zei Sukey.

‘Er zijn er een paar ongetrouwd,’ bracht Juicy te berde. Hij werd zo genoemd vanwege zijn speeksel, waar hij heel veel van had. Hij spuugde graag.

‘En er zijn stellen zonder kinderen,’ zei Jen. ‘Helaas onvruchtbaar.’

‘Gedoemd te sterven zonder nageslacht,’ voegde Terry eraan toe, die meende dat hij een woordkunstenaar was. Hij heette eigenlijk huppeldepup de derde. Alsof dat nog niet erg genoeg was, was ‘de derde’ in het Latijn vertaald naar *Tertius*. Daarna was Tertius afgekort tot Terry. En zo noemden we hem uiteraard.

Hij hield een geheim dagboek bij waarin zijn gevoelens werden vastgelegd, mogelijkkerwijs. De mogelijkheid werd alom bespot.

‘Ja, maar ik heb die dikke in de keuken Sukeys vader zien bepotelen,’ zei Rafe.

‘Kan niet,’ zei Sukey. ‘Mijn vader is dood.’

‘Al jaren,’ knikte Jen.

‘En nu nog steeds dood,’ zei David.

‘Stiefvader dan. Maakt niet uit,’ zei Rafe.

‘Ze zijn niet getrouwd.’

‘Een formeel puntje.’

‘Ik heb ze ook gezien,’ zei Low. ‘Ze had haar hand precies op zijn broek. Op het zaakje. *Precies* daarop. Die vent had een paal van jewelste.’

‘Smerig,’ zei Juicy. Hij spuugde.

‘Godverdomme, Juicy. Je raakte bijna mijn teen,’ zei Low. ‘Strafpunt.’

‘Jouw schuld omdat je *sandalen* draagt,’ zei Juicy. ‘Megasuf. Strafpunt voor *jou*.’

We hadden een systeem om de stand bij te houden, een kaart op een muur. Er waren punten en strafpunten. Een punt kreeg je voor een geslaagde schandelijke daad, een strafpunt voor een daad die vernedering hoorde op te leveren. Juicy kreeg punten omdat hij onopgemerkt in cocktails kwijlde, terwijl Low strafpunten kreeg omdat hij slijmde tegen een vader. Waarschijnlijk niet die van hem – Lows ouders waren een goedbewaard geheim. Maar er was gezien dat hij een ke-rel met een mannelijk patroon van kaalheid om kledingadvies vroeg.

Low was een reus met een babyface van Mongoolse afkomst, geadopteerd uit Kazachstan. Hij kleepte zich het slechtst van ons allemaal, droeg steevast een look uit de jaren zeventig met geknoopte mouwloze shirts en minieme korte broekjes met een witte bies. Soms gemaakt van badstof.

*

We hadden het ouderspel nooit kunnen blijven spelen zonder het nagenoeg totale gebrek aan interesse van de ouders. Ze hadden een houding van *laisser faire*. ‘Waar is Alycia?’ hoorde ik een moeder zeggen.

Alycia was de oudste van ons, zeventien. En al een eerstejaarsstudent.

‘Ik heb haar nauwelijks gezien sinds we hier zijn gekomen,’ vervolgde de stem. ‘Wat is het, twee weken alweer?’

De moeder sprak vanuit de ontbijtkamer, buiten mijn gezichtsveld. Dat vond ik een heel mooie kamer, met zijn lange eikenhouten tafel en glazen wanden aan drie kanten. Door de glazen wanden zag je de felle glinstering van het meer, en het zonlicht dat verschoof door de bewegende takken van een stokoude wilg die het huis schaduw bood.

Maar elke ochtend wemelde de kamer van de ouders. We konden hem niet gebruiken.

Ik probeerde de stem te identificeren, maar toen ik behoedzaam naar de open deur toe was geschoven, was het gesprek overgegaan op andere dingen – oorlog in het nieuws, de tragische abortus van een vriendin.

Alycia had de benen genomen naar de dichtstbijzijnde plaats, was meegelift met een tuinman. De plaats bestond uit een benzinepomp, een drugstore die zelden open was en een kroeg, maar ze had er een vriend. Enkele decennia ouder dan zij.

We dekten haar zo goed mogelijk. ‘Alycia staat onder de douche,’ deelde Jen aan tafel mee, op de avond van haar vertrek.

We controleerden hoe de ouders keken, maar ze vertrokken geen spier. Pokerfaces.

David, de volgende avond: ‘Alycia ligt in bed met kramp.’ Sukey op de derde: ‘Sorry, Alycia komt niet. Ze heeft een behoorlijk pesthumeur.’

‘Dat kind moet meer *eten*,’ zei een vrouw terwijl ze haar vork in een gebakken aardappel stak. Was *zij* de echte moeder?

‘Ze is zo mager als een lat,’ zei een tweede.

‘Ze is toch niet bezig met dat braakgedoe, hè?’ vroeg een vader. ‘Met dat overgeven?’

Beide vrouwen schudden hun hoofd. Raadsel onopgelost.

‘Misschien heeft Alycia twee moeders,’ zei David naderhand.

‘Twee moeders, kan,’ zei Val, een wildebras die niet veel zei. Meestal praatte ze anderen na.

Val was zo klein en tener dat je onmogelijk kon zeggen hoe oud ze was. In tegenstelling tot de rest van ons woonde ze ergens op het platteland. Ze hield vooral van klimmen. Hoog en behendig – gebouwen of bomen, dat maakte niet uit. Als het maar verticaal was.

‘Dat kind is verdomme net een aap,’ zei een vader eens, kijkend hoe ze in de wilg klauterde.

Een groepje ouders zat te drinken op de veranda.

‘Een gibbon,’ zei een ander. ‘Of een magot.’

‘Witschouderkapucijnaap,’ bracht een derde man te berde.

‘Een dwergzijdeaapje.’

‘Jonge bruine stompneusaap.’

Een moeder kreeg er genoeg van. ‘Een houjebek,’ zei ze.

*

We pakten de ouders streng aan: er werden strafmaatregelen genomen. Diefstal, bespotting, besmetting van voedsel en drank.

Ze merkten het niet. En we geloofden dat het gepaste straffen waren voor hun misdaden.

Al was hun ergste misdaad moeilijk precies te verwoorden en daardoor moeilijk juist te bestraffen: de diepste aard van hun wezen. De kern van hun persoonlijkheid.

*

In sommige opzichten waren we vol respect. We respecteerden het huis bijvoorbeeld: een indrukwekkende oude vesting, ons kasteel en ons bolwerk. Maar de inrichting niet. We kozen ervoor diverse dingen te vernietigen.

Wie aan het eind van elke week de meeste punten had mocht het volgende doel bepalen. Wat zou het worden? Keus nummer één: een porseleinen beeldje van een lachende jongen in een kniebroek, met blozende wangen en een mand appels.

Keus twee: een roze en groene merklap waar een paardenbloem op was geborduurd en, in een zwierig schrift, de woorden: *Rustig ademhalen en dan blazen. Zaai je dromen en je zult je verbazen.*

Keus drie: een dikke lokeend met een opgezette borst en enge lege ogen, die pronkte met een rare geverfde smoking.

‘Het is een dikke flikkereend,’ zei Juicy. ‘Een *strikjeseend*. Een flikker, een, eh, smartlappen zingende eend. Een Frank Sinatra eendenflikker.’

Hij giechelde als een bezetene.

Rafe, uit de kast en trots daarop, zei tegen hem dat hij zijn bek moest houden, homofobe idioot.

De winnaar was die week Terry en hij koos de appeljongen. Hij haalde een penhamer uit de gereedschapsschuur en sloeg zijn hoofd in.

Maar het huis zelf hebben we nooit beschadigd. Rafe stookte graag een vuurtje, maar beperkte zijn brandstichting tot de kas: een stapel hockeysticks en croquethamers. Hij verbrandde ook dingen op een open plek in het bos – offerde een tuinkabouter. Het smeltende plastic veroorzaakte dikke rook en een weerzinwekkende stank. Een van de ouders zag de rook opstijgen boven een groepje naaldbomen en koos ervoor op de veranda te blijven zitten, met een droge martini.

Na een tijdje verspreidde de rook zich.

We respecteerden het meer en het riviertje en de oceaan het allermeest. De wolken en de aarde met haar verborgen holen en scherpe gras waaruit een zwerm wespen tevoorschijn kon komen, een invasie van vuurmieren, of ineens bosbessen.

We respecteerden de boomhutten, een ingewikkeld netwerk van solide bouwwerken hoog in het bladerdak van het bos. Ze hadden een stevig dak en er waren verbindende ladders en bruggen om een dorp in de lucht te maken.

Grove tekeningen, namen en initialen waren door eerdere vakantiegangers in de planken gekrast. Die oude initialen konden mijn ontspannen stemming snel verpesten. Misschien waren ze erin gekrast door het nageslacht van de industriebaronnen – de nazaten van de keizers van hout of staal of spoorlijnen, die allang waren veranderd in uitgezakte matrones met drie onderkinnen van de Upper East Side.

Soms zat ik hoog op een platform, met de anderen om me heen, die met hun benen zwaaiden, een blikje fris of een flesje bier dronken. Vruchteloos steentjes gooiden naar aardeekhoorns. (Daar maakten de jongetjes een eind aan, dierenmis-handeling, noemden ze het.) Elkaars haar vlochten, op elkaars spijkerbroek schreven, hun nagels lakten. Probeerden lijm te snuiven met lijm uit de zogeheten hobbykamer die we niet gebruikten. Je werd er nooit high van.

Dan staarde ik naar de initialen en voelde ik me alleen. Zelfs tussen zo veel mensen. De toekomst vloog langs in een grimmige flits. De klok tikte, en ik hield niet van die klok.

Ja, het was bekend dat we niet jong konden blijven. Maar dat was op een of andere manier moeilijk te geloven. Je kon over ons zeggen wat je wilde, maar we hadden sterke, sierlijke armen en benen. Dat besef ik nu. Een strakke buik zonder rimpels, en net zo'n voorhoofd. Wanneer we renden, als we dat wilden, renden we als flitsen zijde. We bezaten de vitaliteit van pasgeborenen.

Relatief gezien.

En nee, zo zouden we niet eeuwig blijven. Dat wisten we, op een rationeel niveau. Maar het idee dat de waardeloze figuren die door het grote huis wankelden een visioen waren van wat ons te wachten stond – nooit ofte nimmer.

Hadden ze ooit een doel gehad? Een simpel gevoel van zelf-respect?

We schaamden ons voor hen. Ze waren een waarschuwend voorbeeld.

*

De ouders hadden op de universiteit veel met elkaar opgetrokken, maar waren sindsdien niet meer als groep bij elkaar geweest. Totdat ze deze zomer hadden uitgekozen voor hun weerzinwekkend lange reünie. We hadden er een horen zeggen: 'Onze laatste *fuij*.' Het klonk als slecht acteren in een stom to-

neelstuk. Een ander zei bloedserieus: ‘Hierna zullen we elkaar pas weer zien op iemands begrafenis.’

Er had bij niemand een lachje afgekund.

We hadden anoniem een beschrijving van hun carrières in een hoed gedaan. Het was een opklapbare hogehoed uit de speelgoedkast, waarin veel antieke objecten werden bewaard. (Daarin hadden we de toeter gevonden, en luchtbuksen en een versleten Monopolyspel.) We schreven het beroep met drukletters, zodat het handschrift niet gemakkelijk te herkennen was, waarna we de papiertjes uit de hoed trokken en voorlazen.

Er waren een paar professoren, met drie maanden zomervakantie. Anderen pendelden op en neer tussen hun kantoor en hun huis. Eén was therapeut, een ander een vaginadokter. (Een rauwe lach van Juicy, gevolgd door een snelle trap van Sukey tegen zijn knie. ‘Heb je een probleem met vagina’s? Zeg het: vagina. *Vá-gí-ná.*’) Er werkte er een als architect, een ander als filmregisseur. (Op het papiertje stond: **MAAKT HOMOFILMS.** ‘Strafpunt voor homofobie,’ zei Rafe. ‘Wanneer ik erachter kom? Een strafpunt van jewelste voor de nicht in de kast die dit heeft geschreven. Gevolgd door een pak slaag. Laat jij het niet zijn, Juicy.’)

Het sprak voor zich: onze ouders waren artistiekerige en hoogopgeleide figuren, maar ze waren niet verarmd, want dan hadden ze hier niet aan kunnen meebetalen. Een groot huis werd niet goedkoop verhuurd. Niet voor een hele zomer. We dachten dat er waarschijnlijk een paar zielige gevallen bij zaten, dat er op zijn minst een glijdende schaal was. David, een whizzkid die zijn geavanceerde computerinstallatie thuis vreselijk miste, had zich laten ontvallen dat zijn ouders huurden. Daar kreeg hij een strafpunt voor. Niet vanwege gebrek aan huizenbezit – we hadden een gloeiende hekel aan geldsnobs – maar omdat hij sentimenteel was geworden en had opgebiecht dat hij een fles Jägermeister had ontvreemd.

Hun drank drinken? Zeker, ja, zonder meer. Je gedragen zoals *zij* zich gedroegen wanneer ze die dronken? Dan kreeg je een strafpunt.

Want als de ouders onder invloed waren, wanneer ze bezopen raakten, kropen ze uit hun beschermende schulp. Dan waren ze naaktslakken. Ze lieten slijmsporen na.

Mijn eigen ouders waren: moeder wetenschapper, vader kunstenaar. Mijn moeder gaf feministische theorie en mijn vader maakte beelden van enorme rondborstige vrouwen met fel beschilderde lippen, borsten en geslachtsorganen. Vaak met tafereelen van door oorlog verscheurde of door hongersnood geplaagde gebieden. De schaamlippen zouden Mogadishu kunnen zijn.

Hij had veel succes.

*

Onze jongere broertjes en zusjes vormden een risico bij het ouderspel, dreigden voortdurend onze herkomst te onthullen. Ze waren van Jen, David en mij.

Jens broertje van elf was een zachtmoedig doof joch dat Shel heette en dierenarts wilde worden als hij groot was. Hij liep een voedselvergiftiging op toen we er pas een week waren en moest door hun ouders worden verzorgd, dus die werden geïdentificeerd. De moeder had een beugel voor volwassenen en afhangende schouders, de vader een vettige paardenstaart. Hij pulkte in zijn neus onder het praten. Hij praatte en pulkte, pulkte en praatte.

We hadden gedacht dat je op de basisschool over neuspulken in het openbaar heen groeide, maar in zijn geval hadden we het mis. Het was werkelijk verbijsterend.

We hadden medelijden met Jen.

En David kon het ook schudden. Zijn zusjes, een ivf-tweeling die Kay en Amy heette, waren onvervalste krenge zonder enige belangstelling voor het spel. Ze verraadden hem op

de tweede dag, pakten hun moeder vast en liefkoosden haar, gingen zelfs zover dat ze tegen haar aan genesteld bij haar op schoot zaten, zich tegen haar hals aanvlijden. Lieve woordjes fluisterden.

Mijn eigen broertje, Jack, was een prins onder de jongens. Toen hij in aanraking was gekomen met gifsumak, kwam hij alleen bij mij, weigerde hij een ouder om hulp te vragen. Ik was trots. Jack had plichtsbesef.

Ik liet het bad voor hem vollopen en zat naast zijn bed om koude kompressen tegen zijn benen te houden. Ik smeerde ze in met roze lotion en las hem voor uit zijn lievelingsboeken. Hij klaagde nauwelijks, zei alleen: ‘Toch jeukt het, Evie.’

Jack was mijn onbetwiste lieveling. Was dat altijd geweest.

Desondanks was hij nog maar een klein ventje – ik was bang dat hij zich zou kunnen verspreken. Er was waakzaamheid geboden.

Op een gegeven moment namen we een collectief besluit: we moesten de ouders van het spel vertellen. Het begon te moeilijk te worden om hen alleen door tactische manoeuvres te ontlopen.

We zouden er natuurlijk een positieve draai aan geven. We hoefden niet te onthullen waarom we het überhaupt speelden. Er hoefde niet hardop te worden gezegd dat onze omgang met hen onze positie verzwakte en onze persoonlijke integriteit in diskrediet bracht. Er hoefde niet te worden gemeld dat we ons door direct bewijs van onze band weleens fysiek beroerd hadden gevoeld.

We hadden een project nodig, zouden we gewoon zeggen. Hadden zij ons niet beroofd, voor de hele zomer, van ons innig geliefde speelgoed en onze vitale verbindingslijnen? Hadden zij niet onze mobieltjes, onze tablets, al onze schermen en onze digitale toegang tot de buitenwereld geconfisqueerd?

We waren opgesloten in een analoge gevangenis, zei David.

De autoriteiten waren het ontvankelijkst in het magische uur voor het avondeten, wanneer ze op een plezierige manier lichtelijk aangeschoten waren. Eerder waren ze vaak chagrijnig en zouden ze kunnen weigeren. Later zouden ze laggerzaten kunnen zijn en het zich de volgende ochtend niet meer kunnen herinneren.

Het klets- en borreluurtje, noemden ze het.

Op dat moment brachten we het onderwerp ter sprake.

‘We doen een spel,’ zei Sukey.

‘Een sociaal experiment, zo jullie willen,’ zei Terry.

Sommige ouders glimlachten toegeeflijk toen we het uitlegden, terwijl anderen zich verzetten, hun ergernis probeerden te bedwingen. Maar ten slotte zeiden ze goed. Ze beloofden niets, maar ze zouden hun best doen om ons niet in moeilijkheden te brengen.

We waren ook van plan een paar nachten op het strand te gaan kamperen, zei Rafe.

Om ons te oefenen in onafhankelijkheid, voegde Terry eraan toe.

‘Nou, maar dat is een heel *ander* verhaal,’ zei een vader.

Een van de professoren. Hij was gespecialiseerd in heksenverbrandingen.

‘*Allemaal?*’ vroeg een moeder.

De jongsten knikten – behalve Kay en Amy, de ivf-tweeling, die hun hoofd schudden.

‘Opgeruimd staat netjes,’ mompelde David.

‘Maar we hebben geen tenten meegebracht!’ zei een tweede moeder.

Die moeder stond laag in de hiërarchie. Droeg lange, wijde jurken, met bloemetjes of bonte motieven. Op een keer, tijdens een dronken dans, was ze in een potplant gevallen. Had ze een bloedneus opgelopen.

Ik voelde enige minachting van de andere ouders naar haar toe stromen. Als er op hen werd gejaagd, zou zij als eerste door de kudde in de steek worden gelaten. Worden opgeofferd aan een roofzuchtige leeuw, wier sterke kaken zouden rukken en scheuren. Daarna zouden gieren onverschillig pikken aan wat was overgebleven.

Het zou waarschijnlijk droevig zijn.

Toch wilde niemand die moeder hebben. We hadden medelijden met de sukkel die uiteindelijk met haar in verband zou worden gebracht.

‘We regelen het wel,’ zei Terry.

‘Hoe regel je het?’ vroeg een derde moeder. ‘Met Amazon Prime?’

‘We regelen het wel,’ herhaalde Terry. ‘Er liggen waterdichte kleden in de gereedschapsschuur. We zullen ons prima redden.’

*

Jen, die onder de indruk was van Terry’s imponerende houding, stemde erin toe die avond met hem de kas in te duiken (we hadden in een hoek een nest van dekens gemaakt). Jen was sterk maar had berucht lage maatstaven, wat vrijen betrof.

Om niet bij haar achter te blijven stemden de twee andere meisjes en ik ermee in flesje te draaien met David en Low. De extreme versie, misschien wel inclusief oraal. Juicy was veertien, te onvolwassen voor ons en veel te slonzig en Rafe was niet bi.

Zonde, zei Sukey. Rafe ziet er verdomd knap uit.

Toen zei Dee dat ze niet wilde meespelen, dus kwam het op Sukey en mij neer. Dee was bang voor flesje draaien, omdat ze – beweerde Sukey – een stil grijs muisje en hoogstwaarschijnlijk zelfs een mondmaagd was.

Dee, bedeesd en verlegen, was ook een passief-agressieve neuroot, een mysofoob en een borderliner met achtervolgingswaan.

Volgens Sukey.

‘Neem het in je op, muisje,’ zei Sukey. ‘Het is een *leermoment*.’

‘Waarom een leermoment?’ vroeg Dee.

Omdat, zei Sukey, zij, ondergetekende, een meester was in het aftrekken binnen zestig seconden. Dee kon er wat van opsteken.

De jongens gingen rechter zitten toen Sukey dat zei. Hun belangstelling werd laserscherp geconcentreerd.

Maar Dee zei nee, *zo’n* type was zij niet.

Bovendien moest ze na dit alles onder de douche.

Val wilde ook niet meedoen. Ze vertrok om in het donker te gaan klimmen.

Dit gebeurde terwijl de ouders pokerden volgens de Texas-Hold’Emvariant en kibbelden over het vermeend tellen van kaarten – iemands vader was uit een casino in Las Vegas getrapt.

De jongere kinderen sliepen als een roos.

Toegegeven, flesje draaien was een zwakke keus, maar onze opties waren vreselijk beperkt. Alle telefoons waren opgeborgen in een kluis in de bibliotheek. En we hadden de combinatie nog niet gekraakt.

Ik was ongerust, maar aangezien Dee zich had teruggetrokken kon ik het niet opgeven. En ik bleek te boffen. Ik hoefde alleen maar te tongen met Low.

Nog altijd akelig. Zijn tong smaakte naar oude banaan.

*

We vertrokken de volgende middag. Het pakken en laden van de roeiboten had uren geduurd.

‘Zwemvesten!’ krijste Jens moeder vanaf het gazon. Ze had een wijnfles bij de hals vast, een glas in de andere hand en droeg een witte bikini met rode stippen. Het broekje liet haar bilnaad

zien en het bovenstukje was heel grappig: haar tepels waren door het wit van de behacups te zien als donkere ogen.

‘Maak er een eind aan,’ zei Jen, die in elkaar kromp.

‘Doe een *zwemvest* aan!’

‘Ja, ja. *Godsamme*,’ zei Sukey.

We bekommerden ons over het algemeen niet om zwemvesten. Behalve voor de jongetjes. Maar we werden scherp in de gaten gehouden, dus haalde ik een stapel – feloranje, met zwarte schimmelvlekken – uit het boothuis. Ze schuurden langs onze huid en waren groot en onhandig. Zodra we uit het zicht waren, zouden ze weer uitgaan. Dat stond vast.

Toen we afduwden van de ligplaats, zwaaiden diverse ouders vanaf de veranda en stonden andere op een kluitje op de steiger. We hadden grote haast, waren bang dat ze ons zouden verraden door een stompzinnig kletspraatje op de valreep. En inderdaad brulde er een idioot: ‘Heb je aan je inhalator gedacht?’ (Twee van ons hadden astma.)

‘Hou je mond! Hou je mond!’ smeekten we met onze handen op onze oren.

Niemand van ons wilde een mens zo zien afgaan.

‘En hebben jullie EpiPennen?’ schreeuwde de moeder met weinig aanzien.

Ik was een boek over de middeleeuwse samenleving aan het lezen dat ik in de bibliotheek van het grote huis had gevonden. Het rook lekker naar stoffig papier. In het boek kwamen kleine boeren voor: horigen, neem ik aan. Door de filter van die geschiedenis te gebruiken, en vanwege haar garderobe van wijde jurken, was ik haar gaan zien als de boerenstand.

We negeerden hen en roeiden uit alle macht. Schadebeperking.

‘Wat een verdomd stelletje *imbecielen*,’ vloekte Low.

Ik zat naar hem te kijken met mijn hoofd scheef, ik geloof... peinzend. Terugdenkend aan de smaak van banaan.

‘Die van mij gaven geen krimp,’ pochte Terry.

‘Het kon die van mij aan hun reet roesten,’ snoefde Juice.

De ouders probeerden nog steeds met ons te communiceren terwijl onze boten verder bij de oever vandaan voeren. Enkelen maakten overdreven gebaren, bewogen hun armen onbevallig op en neer. Jens vader sprak in gebarentaal, maar Shel wendde zich af van zijn bewegende vingers. De boerse moeder dook van de steiger – een wilde achtervolging? Nam ze een duik? Het kon ons niet schelen.

We bereikten het riviertje en haalden onze riemen binnen. Lieten ons meevoeren naar de oceaan. Dit was een smalle stroom, en onze vaartuigen botsten vaak tegen de oevers, kwamen vast te zitten in de modderige ondiepten en moesten worden vlot getrokken.

Het water voerde ons mee: we werden gedragen.

We hieven ons gezicht op naar de warmte, sloten onze ogen, lieten het zonlicht op onze oogleden schijnen. We voelden een last van ons afvallen, de gelukzaligheid van de vrijheid.

Libellen doken neer boven het oppervlak, glinsterende piepkleine helikoptertjes in groen en blauw.

‘Ze brengen vijftiennegentig procent van hun leven onder water door,’ zei Jack behulpzaam. Hij was dol op insecten. Dol op alle wilde dieren in feite. ‘Als nimf. Je weet wel, als larve. De nimfen van libellen hebben reusachtig grote kaken. Het zijn gemene roofdieren.’

‘Is dit interessant?’ vroeg Jen met haar hoofd scheef.

Niet gemeen, gewoon beschouwend. Ze had nog geen besluit genomen.

‘Op een dag komen ze uit het water, worden ze mooi en leren ze vliegen,’ zei Jack.

‘Dan vallen ze dood neer,’ zei Rafe.

‘Net andersom als bij mensen,’ zei David. ‘Wij worden lelijk voor we dood neervallen. Al *decennia* daarvoor.’